

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 300 13 00

F: 01 300 13 56

E: gp.uvhvvr@gov.si

www.uvhvvr.gov.si

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
Gospodinjska ul. 6
1000 Ljubljana

Številka: U3430-17/2016-7

Datum: 24. 5. 2016

Zadeva: Obvestilo o obveznem zatiranju ameriškega škržatka zaradi preprečevanja širjenja zlate trsne rumenice

Spoštovani!

S tem dopisom vas želimo tudi letos ponovno opozoriti na obvezno zatiranje ameriškega škržatka, ki spada med najpomembnejše ukrepe za preprečevanje širjenja nevarne karantenske fitoplazme *Grapevine flavescence dorée*, povzročiteljice zlate trsne rumenice. Bolezen povzroča hiranje trt, zaradi česar so pridelki nižji in slabše kakovosti, trte pa lahko v nekaj letih propadejo. Okužba se v vinogradih lahko hitro širi s pomočjo prenašalca ameriškega škržatka, ki s sesanjem na okuženih trtah prenese fitoplazmo na zdrave trte. Zato je zatiranje ameriškega škržatka poleg odstranjevanja okuženih trt najpomembnejši ukrep za preprečevanje njenega širjenja.

V skladu s Pravilnikom o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje zlate trsne rumenice (Uradni list RS, št. 48/14) je zatiranje ameriškega škržatka obvezno za vse imetnike trte in sicer:

- v vinogradih za pridelavo grozdja ter na brajdah oziroma ohišnicah na razmejenem območju zlate trsne rumenice, to je v žariščih okužbe in njihovih varovalnih pasovih, kjer je treba opraviti najmanj eno tretiranje,
- v matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah na celotnem območju Slovenije, kjer je treba opraviti najmanj dve tretiranji.

V vinogradih izven razmejjenih območij zatiranje ameriškega škržatka ni obvezno, je pa priporočljivo.

Število potrebnih tretiranj, fitofarmacevtska srestva za zatiranje ter okvirni roki tretiranja so podrobneje navedeni v Načrtu ukrepov obvladovanja zlate trsne rumenice, ki je objavljen na spletni strani Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin: http://www.uvhvvr.gov.si/si/delovna_podrocja/zdravje_rastlin/karantenski_skodljivi_organizmi/posebno_nadzorovani_organizmi/zlata_trsna_rumenica/

Natančnejše roke tretiranja za posamezna območja v Sloveniji napove služba za varstvo rastlin v 5 centrih: na Kmetijsko gozdarskih zavodih Nova Gorica, Novo Mesto in Maribor ter na Inštitutu za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije in na Kmetijskem inštitutu Slovenije. Obvestila so objavljena na spletni strani Agrometeorološkega portala Slovenije

<http://agromet.mkgp.gov.si/pp/>, mogoče pa jih naročiti tudi po elektronski pošti ali poslušati na telefonskem odzivniku.

Prosimo vas, da svetovalci Javne službe kmetijskega svetovanja v okviru svojega dela opozarjajo imetnike trte na pomen zatiranja ameriškega škrdatka kot pomembnega ukrepa za preprečevanje širjenja zlate trsne rumenice. Z ustreznim svetovanjem bodo tako pripomogli ne samo k pravilni rabi fitofarmacevtskih sredstev, ampak tudi k učinkovitemu zatiranju ameriškega škrdatka in s tem k preprečevanju širjenja zlate trsne rumenice in posledično velike gospodarske škode. Ključnega pomena je, da informacije o obveznem zatiranju ameriškega škrdatka in napovedih o optimalnem času za tretiranje, ki jih pripravi služba za varstvo rastlin, dosežejo čim večje število imetnikov trte. Le z doslednim in pravočasno opravljenim zatiranjem ameriškega škrdatka je mogoče preprečiti nadaljnje širjenje zlate trsne rumenice.

Zavedati se je treba, da bi bile posledice nadaljnjega intenzivnega širjenja ter izbruhov zlate trsne rumenice lahko usodne za vinogradništvo. **Zato poudarjamo, da je zatiranje ameriškega škrdatka obvezen in nujen ukrep, da se prepreči širjenje te nevarne karantenske bolezni.**

Opozoriti želimo tudi, da bodo fitosanitarni inšpektorji tudi letos nadzirali izvajanje zatiranja ameriškega škrdatka pri vinogradnikih v celotnem razmejenem območju zlate trsne rumenice, to je v žariščih okužbe in varovalnih pasovih ter v trsničarski pridelavi. Če bodo pri nadzoru ugotovili, da zatiranje ameriškega škrdatka ni opravljeno v skladu z načrtom ukrepov in napovedmi javne službe za varstvo rastlin, bodo tudi letos ukrepali v skladu z Zakonom o prekrških.

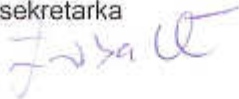
Podatki o razmejenih območjih zlate trsne rumenice ter okvirni roki in fitofarmacevtska sredstva za zatiranje ameriškega škrdatka so objavljeni na spletni strani Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin

http://www.uvhvvr.gov.si/si/delovna_podrocja/zdravje_rastlin/karantenski_skodljivi_organizmi/posebno_nadzorovani_organizmi/zlata_trsna_rumenica/, kjer so tudi opozorila v zvezi z uporabo posameznih fitofarmacevtskih sredstev.

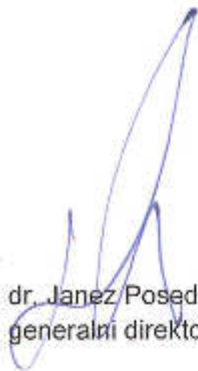
S spoštovanjem,

Pripravila:

mag. Erika Orešek
sekretarka

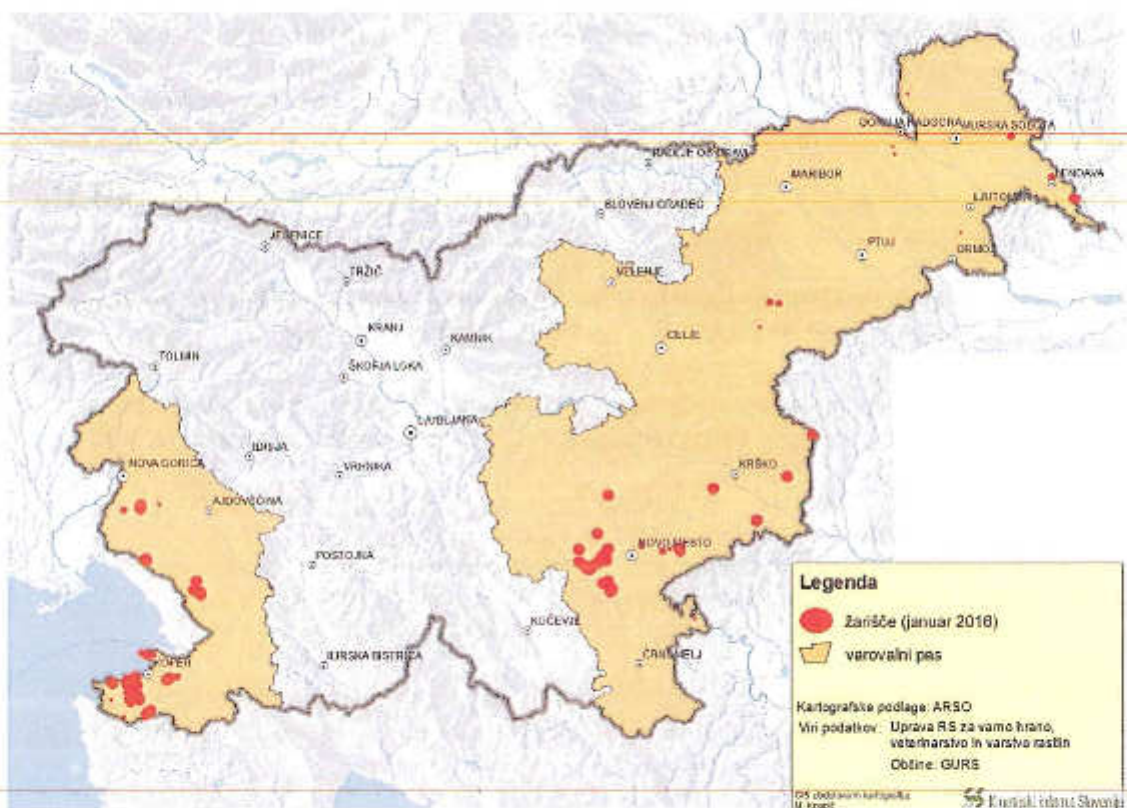
dr. Janez Posedi
generalni direktor

Priloga:

- razmejena območja zlate trsne rumenice
- navodila za zatiranje ameriškega škrdatka

Priloga 1: Razmejena območja zlate trsne rumenice

Slika: Razmejena območja zlate trsne rumenice, določena 7. 1. 2016

Seznam občin v razmejenih območjih:

1. Primorska:

Občine: Piran, Vipava, Šempeter-Vrtojba, Sežana, Brda, Renče-Vogrsko, Nova Gorica, Miren-Kostanjevica, Kanal, Komen, Hrpelje-Kozina, Ajdovščina, Izola, Koper, Divača.

2. Dolenjska, Posavje in Bela Krajina:

občine: Brežice, Črnomelj, Dolenjske toplice, Ivančna Gorica, Kostanjevica na Krki, Krško, Litija, Metlika, Mirna peč, Mirna, Mokronog-Trebelno, Novo mesto, Radeče, Semič, Sevnica, Straža, Šentjernej, Šentrupert, Škocjan, Šmarješke toplice, Šmartno pri Litiji, Trebnje, Žužemberk.

3. Štajerska in Prekmurje:

občine: Apače, Beltinci, Benedikt, Bistrica ob Sotli, Braslovče, Cankova, Celje, Cerkvenjak, Cirkulane, Črenšovci, Destrišek, Dobje, Dobrna, Dobrovnik, Dornava, Duplek, Gorišnica, Gornja Radgona, Gornji Petrovci, Grad, Hajdina, Hoče-Slivnica, Hodoš, Juršinci, Kidričevo, Kobilje, Kozje, Križevci, Kungota, Kuzma, Laško, Lenart, Lendava, Ljutomer, Majšperk, Makole, Maribor, Markovci, Miklavž na Dravskem polju, Moravske Toplice, Mozirje, Murska Sobota, Odranci, Oplotnica, Ormož, Pesnica, Podčetrtek, Podlehnik, Poljčane, Polzela, Prebold, Ptuj, Puconci, Rače-Fram, Radenci, Razkrižje, Rogaška Slatina, Rogašovci, Rogatec, Ruše, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Slovenske Konjice, Središče ob Dravi, Starše, Sv. Trojica v Slovenskih goricah, Sveta Ana, Sveti Andraž v Slovenskih goricah, Sveti Jurij ob Ščavnici, Sveti Jurij v Slovenskih goricah, Sveti Tomaž, Šalovci, Šentilj, Šentjur, Šmarje pri Jelšah, Šmartno ob Paki, Šoštanj, Štore, Tabor, Tišina, Trnovska vas, Turnišče, Velenje, Velika Polana, Veržej, Videm, Vojnik, Vransko, Zavrč, Zreče, Žalec, Žetale.

Priloga 2: Zatiranje ameriškega škržatka s fitofarmacevtskimi sredstvi

Zatiranje ameriškega škržatka s fitofarmacevtskimi sredstvi je poleg odstranjevanja okuženih trt ključni ukrep za preprečevanje širjenja FD. V žarišču, kjer so bile najdene okužene trte, obstaja velika verjetnost, da je v resnici okuženih več trt, ne kažejo pa še bolezenskih znamenj. Zaradi te nevarnosti je potrebno znižati populacijo prenašalca ameriškega škržatka na najnižjo možno mero.

Po Pravilniku o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranja zlate trsne rumenice (Uradni list RS, št. 48/14) je zatiranje ameriškega škržatka obvezno za vse imetnike trte:

- v vinogradih za pridelavo grozdja ter na brajdah oziroma ohišnicah na razmejenem območju zlate trsne rumenice, to je v žariščih okužbe in njihovih varovalnih pasovih,
- v matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah na celotnem območju Slovenije.

Okvirni roki tretiranja so navedeni v nadaljevanju, natančnejše roke pa napove Javna služba zdravstvenega varstva rastlin, ki je organizirana v 5 centrih in sicer na naslednjih Kmetijsko gozdarskih zavodih oziroma inštitutih:

- Kmetijski inštitut Slovenije: za osrednjo Slovenijo in za celotno Slovenijo,
- Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica: za zahodno Slovenijo,
- Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije: za Celjsko in Koroško regijo,
- Kmetijsko gozdarski zavod Novo Mesto: za jugovzhodno Slovenijo,
- Kmetijsko gozdarski zavod Maribor: za severovzhodno Slovenijo.

Kontaktne podatke centrov so v prilogi 3 tega dopisa, najdete pa jih tudi na spletni strani Uprave:

http://www.uvhvvr.gov.si/si/delovna_podrocja/zdravje_rastlin/javna_pooblastila_in_javna_sluzba/slovenska_organizacija_za_varstvo_rastlin/.

Javna služba zdravstvenega varstva rastlin napove natančnejše termine tretiranja za posamezna območja v Sloveniji na podlagi spremljanja razvoja trte in ameriškega škržatka ter jih objavi v prognostičnih obvestilih na spletni strani Agrometeorološkega portala Slovenije <http://agromet.mkgp.gov.si/pp/>, na svojih spletnih straneh in na telefonskih odzivnikih.

Pomembno je, da pričnemo z zatiranjem dovolj zgodaj, ko se začnejo pojavljati ličinke razvojnih stadijev L₁ in L₂ ter nimfe razvojnih stadijev L₃ do L₅, oziroma še preden se začno pojavljati odrasli škržatki. Razlog za zgodnje tretiranje je tudi v tem, da fitoplazmo lahko prenašajo že nimfe 3. razvojnega stadija (L₃). Preimaginalne oblike (ličinke in nimfe) so bolj občutljive na insekticide kot odrasli škržatki, zato jih je lažje zatreči. Dovoljena sredstva za zatiranje ameriškega škržatka so v preglednici 1, razpored tretiranja z okvirnimi roki pa je v preglednicah 2, 3, 4, 5, 6 in 7.

Opozarjamo, da je treba vsa fitofarmacevtska sredstva uporabljati v skladu z navodili za uporabo in navedbami na etiketi. Pri uporabi je treba upoštevati Pravilnik o pravilni uporabi fitofarmacevtskih sredstev (Uradni list RS, št. 71/14).

Preglednica 1: Registrirana fitofarmacevtska sredstva za zatiranje ameriškega škrdatka in povzetki omejitev njihove uporabe.

Pripravek	Aktivna snov	Delovanje na am. škrdatka		Število dovoljenih tretiranj/leto	Karenca (št. dni)
		ličinke	odrasli		
Actara 25 WG ¹	tiametoksam	+++	+++	tri ¹	14
Reldan 22 EC ²	klorpirifos-metil	+++	+++	eno	21
Decis 2,5 EC	deltametrin	+++	+++	eno ³ dve ⁴	14
Gat decline 2,5 EC	deltametrin	+++	+++	dve	14
Kenyatox verde ⁵	piretrin	++	++	dve	3
Flora verde	piretrin	++	++	tri	3
Valentin eko insekticid iz naravnega piretrina koncentrat ⁶	piretrin	++	++	dve	3
Biotip floral	piretrin	++	++	tri	3
Steward	indoksakarb	++	-	dve	10
Pyrinex 25 CS ⁶	klorpirifos	++	+	eno	21

¹ sredstvo je dovoljeno tudi v matičnjakih in trsnicah kot manjša uporaba.

² dovoljenje za nujne primere za odmerek 1,6 l/ha za vinograde v razmejenih območjih in sicer za pridelavo grozdja velja od 23. 5. 2016 do 23. 9. 2016 (120 dni).

³ v vinogradih za pridelavo grozdja

⁴ v matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah

⁵ pripravek bo možno uporabljati le do 28. 2. 2017

⁶ sredstvo je dovoljeno uporabljati le do 30. 9. 2016

1. Vinogradi za pridelavo grozdja, brajde in ohišnice v žariščih okužbe in varovalnih pasovih žarišč okužbe

V vinogradih za pridelavo grozdja, ki se nahajajo v razmejenem območju (to so žarišča okužbe in varovalni pasovi), je obvezno **najmanj 1 tretiranje**. Tretiranje opravimo, **ko je trta povsem odcvetela**, pri tem dajemo prednost pripravku Actara 25 WG (aktivna snov je tiametoksam). Pripravek Actara 25 WG je sistemski insekticid z rezidualnim načinom delovanja, ki učinkovito zatira ameriškega škrdatka, zato tretiranja običajno ni potrebno ponoviti. Če je bilo za prvo tretiranje uporabljeno katero drugo izmed naštetih sredstev v preglednici 1, je potrebno tretiranje ponoviti v 2. napovedanem roku. Delovanje ostalih sredstev je namreč krajše in so manj učinkovita (samo teden do 10 dni). V tem primeru za drugo tretiranje proti ameriškemu škrdatku uporabimo eno izmed sredstev, ki je navedeno (za drugo tretiranje) v preglednici 2. Pri tem je smiselno spremljati ulov odraslih ameriških škrdatkov z rumenimi lepljivimi ploščami. Drugo tretiranje opravimo, če je na rumene lepljive plošče ulovljenih 4 ali več škrdatkov.

Ulov odraslih ameriških škrdatkov spremljamo z rumenimi lepljivimi ploščami od julija dalje, kot je opisano v poglavju 5.3 Načrta ukrepov obvladovanja zlate trsne rumenice, in sicer:

- izobesimo najmanj od 3 do 5 plošč na ha, v primeru večjih površin število plošč ustrezno povečamo,
- plošče postavimo v začetku julija in jih menjavamo na dva do 3 tedne,
- pregledujemo jih vsakih 7 do 10 dni; škrdatki letajo do sredine septembra,
- ulov redno beležimo.

Okvirni termini in pripravki so navedeni v preglednici 2, natančnejše roke pa napove Javna služba zdravstvenega varstva rastlin. Enako postopamo tudi v brajdah in ohišnicah.

Preglednica 2: Okvirni termini tretiranja ameriškega škrdžatka v vinogradih za pridelavo grozdja na razmejenem območju in ustrezna fitofarmacevtska sredstva.

Tretiranje / Termin	Razvojna faza trte	Ameriški škrdžatek	Sredstvo	Opombe
1. tretiranje: sredina junija do konca junija	Po končanem cvetenju BBCH 69	ličinke L ₁ – L ₃ (2–4 tedne po začetku izleganja)	Actara 25 WG Decis 2,5 EC Decis Gat decline 2,5 EC Pripravki na podlagi piretrina Reldan 22 EC	Po končanem cvetenju! Prednost dajemo pripravku Actara 25 WG
2. tretiranje: običajno 2 do 3 tedne po 1. tretiranju (do 15. julija)	BBCH od 71 dalje	ličinke L ₂ do L ₅ , prvi odrasli škrdžatki	Actara 25 WG Reldan 22 EC Pyrinex	Če smo za prvo tretiranje uporabili pripravek Actara, 2. tretiranje ni potrebno. <u>2. tretiranje opravimo le v primeru</u> , če smo za 1. tretiranje uporabili drug insekticid oz. je na rumene lepljive plošče ulovljenih 4 ali več osebkov na ploščo na teden.

Preglednica 3: Okvirni termini tretiranja ameriškega škrdžatka v vinogradih za pridelavo grozdja v ekološki pridelavi na razmejenem območju in ustrezna fitofarmacevtska sredstva.

Tretiranje / Termin	Razvojna faza trte	Ameriški škrdžatek	Sredstvo	Opombe
1. tretiranje: sredina junija do konca junija	Po končanem cvetenju BBCH 69	ličinke L ₁ – L ₃ (2–4 tedne po začetku izleganja)	Pripravki na podlagi piretrina: Kenyatox verde Flora verde Valentin eko insekticid iz nar. piretrina konc. Biotip floral	Po končanem cvetenju!
2. tretiranje: ekološka pridelava 5 do 7 dni po 1. tretiranju	BBCH od 71 dalje	ličinke L ₂ do L ₅ , prvi odrasli škrdžatki	Pripravki na podlagi piretrina	2. tretiranje opravimo le v primeru, če je na rumene lepljive plošče ulovljenih 4 ali več osebkov na ploščo na teden. Proti grozdnim sukačem sta registrirani sredstvi Flora verde in Biotip floral.

V ekološki pridelavi je treba prvo tretiranje opraviti takrat, ko trta povsem odcveti. S pripravki na podlagi piretrina je treba opraviti dve tretiranji, razen če po prvem tretiranju s spremljanjem ulova z rumenimi lepljivimi ploščami ugotovimo, da ulov odraslih škrlatkov ne presega 4 osebkov na rumeno lepljivo ploščo na teden. V takem primeru tretiranja ni treba ponoviti (spremljanje ulova ameriškega škrlatka je opisano zgoraj). Če je potrebno, opravimo drugo tretiranje 7 do 10 dni po prvem tretiranju (v skladu z napovedjo službe za varstvo rastlin). Okvirni termini in pripravki so v preglednici 3.

2. Matični vinogradi, matičnjaki in trsnice

Preglednica 4: Okvirni termini tretiranja ameriškega škrlatka v matičnih vinogradih.

Tretiranje/ Termin	Razvojna faza trte	Ameriški škržatek	Sredstvo	Opombe
1. tretiranje sredina junija do konca junija	Po končanem cvetenju BBCH 69	ličinke L ₁ – L ₃ (2-4 tedne po začetku izleganja)	Actara 25 WG Decis 2,5 EC Pripravki na podlagi piretrina	
2. tretiranje okoli 2 do 3 tedne po 1. tretiranju (do 15. julija)	BBCH od 71 dalje	ličinke L ₂ do L ₅ , prvi odrasli škržatki	Actara 25 WG Decis 2,5 EC* Reldan 22 EC,* Pripravki na podlagi piretrina** Pyrinex*	*S tem tretiranjem lahko zajameno tudi grozdne sukače. ** Proti grozdnim sukačem sta registrirani sredstvi Flora verde in Biotip floral.
3. tretiranje konec julija, prva dekada avgusta	BBCH od 81 dalje	Odrasli škržatki	Actara 25 WG Decis 2,5 EC Pripravki na podlagi piretrina	Tretiranje opravimo, če so na rumene lepljive plošče ulovljeni odrasli škržatki.

Preglednica 5: Okvirni termini tretiranja ameriškega škrlatka v matičnjakih

Tretiranje/ Termin	Razvojna faza trte	Ameriški škržatek	Sredstvo	Opombe
1. tretiranje sredina junija do konca junija	Po končanem cvetenju BBCH 69	ličinke L ₁ – L ₃ (2-4 tedne po začetku izleganja)	Actara 25 WG Decis 2,5 EC	
2. tretiranje okoli 2 do 3 tedne po 1. tretiranju (do 15. julija)	BBCH od 71 dalje	ličinke L ₂ do L ₅ , prvi odrasli škržatki	Actara 25 WG Decis 2,5 EC	
3. tretiranje konec julija, prva dekada avgusta	BBCH od 81 dalje	Odrasli škržatki	Actara 25 WG Decis 2,5 EC	Tretje tretiranje opravimo, če so na rumene lepljive plošče ulovljeni odrasli škržatki.

V matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah povsod po Sloveniji sta obvezni najmanj dve tretiranji ameriškega škrlatka. Če se kasneje na rumene lepljive plošče še ulovijo odrasli škržatki, je treba tretiranje ponoviti. Imetniki morajo spremljati ameriškega škrlatka z rumenimi lepljivimi

ploščami do sredine septembra, kot je opisano v točki 1 pri vinogradih za pridelavo grozdja (poglavje 5.3 Načrta ukrepov obvladovanja zlate trsne rumenice). Okvirni roki tretiranja in sredstva so v preglednicah 4, 5 in 6. V matičnih vinogradih je treba paziti na karenco.

Preglednica 6: Okvirni termini tretiranja ameriškega škrdatka v trsnicah.

Tretiranje/ Termin	Ameriški škržatek	Sredstvo	Opombe
1. tretiranje sredina junija do konca junija	ličinke L ₁ – L ₃ (2-4 tedne po začetku izleganja)	Actara 25 WG Decis 2,5 EC Gat decline 2.5 EC	
2. tretiranje običajno 3 tedne po 1. tretiranju: do 15. julija	ličinke L ₂ do L ₅ , prvi odrasli škržatki	Actara 25 WG Decis 2,5 EC	
Nadaljnja tretiranja: čez 2 do 3 tedne	Odrasli škržatki	Actara 25 WG* Decis 2,5 EC**	Tretje tretiranje opravimo, če so na rumene lepljive plošče ulovljeni odrasli škržatki

3. Vinogradi izven razmejenih območij zlate trsne rumenice

Preglednica 7: Termini zatiranja ameriškega škrdatka v vinogradih za pridelavo grozdja izven razmejenih območij in ustrezna fitofarmacevtska sredstva.

Tretiranje/ Termin	Razvojna faza trte	Ameriški škržatek	Sredstvo	Opombe
sredina junija do konca junija	Po končanem cvetenju BBCH 69	ličinke L ₁ – L ₃ (2-4 tedne po začetku izleganja)	Actara 25 WG Decis 2,5 EC Decis Gat decline 2,5 EC Pripravki na podlagi piretrina Steward Pyrinex	Po končanem cvetenju! Prednost dajemo pripravku Actara 25 WG

Izven razmejenih območij zatiranje ameriškega škrdatka v vinogradih za pridelavo grozdja ni obvezno, je pa priporočljivo opraviti vsaj eno tretiranje, če je ameriški škrdatek v njih navzoč, oziroma če je populacija velika. V takih vinogradih je priporočljivo spremljati ulov ameriškega škrdatka z rumenimi lepljivimi ploščami, kot je opisano v točki 1 pri vinogradih za pridelavo grozdja. Okvirni termini in sredstva so v preglednici 7.

4. Podatki o fitofarmacevtskih sredstvih za zatiranje ameriškega škrdatka

4.1 Actara 25 WG

Pripravek učinkovito zatira vse razvojne stadije ameriškega škrdatka. Najbolj je učinkovit, če ga uporabimo v zgodnjih stadijih ličinke (L₁ do L₃). Uporabljamo ga v odmerku 200 g/ha. **Dovoljena so največ tri tretiranja** na istem zemljišču v eni rastni dobi, sredstvo se uporablja v presledkih 21 dni. Kot manjša uporaba je sredstvo dovoljeno za zatiranje ameriškega škrdatka v trsnicah in

matičnjakih in sicer največ tri tretiranja v eni rastni dobi v presledkih 21 dni. **Sredstvo Actara 25 WG je prepovedano uporabljati pred ali med cvetenjem trte.** Uporablja se ga lahko le takrat, ko ni vetra.

Pri tretiranju vinske trte je potrebno preprečiti onesnaženje vodotokov, vodnjakov, jezer in vodnih izvirov tako, da tretiramo v oddaljenosti najmanj 20 m od njih. Actara spada med sistemična sredstva in je razvrščena kot nevarna za čebele, zato je treba sredstvo uporabiti **po končanem cvetenju trte**. Pred tretiranjem je treba odstraniti vso cvetočo podrast v vinogradu in njegovi neposredni bližini. Pri uporabi pripravka Actara je potrebno paziti, da rastlina ni v stresu, v tem primeru je namreč delovanje tega sredstva slabše.

4.2 Reldan 22 EC

a) Odmerek 1,6 l/ha

Pripravek deluje na odrasle stadije ameriškega škrtatka v odmerku 1,6 l/ha in se lahko uporablja na razmejenih območjih zlate trsne rumenice z dovoljenem UVHVR za **nujne primere v času od 23. 5. 2016 do 23. 9. 2016**; v tem odmerku **se lahko uporablja samo v vinogradih za pridelavo grozdja, ki je namenjeno za predelavo v vino**. Uporaba v vinogradih za pridelavo namiznega grozdja v tem odmerku ni dovoljena.

Preprečiti je treba onesnaženje vodotokov, vodnjakov, jezer in izvirov tako, da se upošteva predpise s področja varstva voda. Lahko ga uporabljamo v oddaljenosti več kot 75 m tlorisne širine od meje brega voda 1. in 2. reda. Če uporabljamo šobe za zmanjšanje zanosa (drifta), se varnostni pas do površinskih voda lahko zmanjša, vendar pa mora celotno območje vinograda izpolnjevati pogoje glede zmanjšane varnostnega pasu. Varnostni pas se v tem primeru lahko zmanjša na:

- 40 m ob uporabi šob s 50 % zmanjšanjem zanosa FFS ali na
- 30 m ob uporabi šob s 75 % zmanjšanjem zanosa FFS ali na
- 15 m ob uporabi šob z 90 % zmanjšanjem zanosa FFS.

Varstvo pri delu: Pri rokovanju s koncentriranim sredstvom, mešanju škropilne brozge, polnjenju in čiščenju rezervoarja mora delavec uporabljati zaščitno obleko (delovni kombinezon), zaščitne rokavice in zaščito za dihala (maska tipa AIP2). Pri tretiranju s traktorsko nošenim/vlečenim pršilnikom mora delavec uporabljati zaščitne rokavice, delovno obleko, pokrivalo s širokimi kraji, trpežno obutev in zaščito za dihala (maska tipa AIP2). Pri stiku s škropljenimi rastlinami po preteku delovne karence mora delavec uporabljati zaščitne rokavice.

Delovna karenc: Vstop delavcev na tretirano površino je dovoljen 12 dni po končanem tretiranju.

Odgovornost za fitotoksičnost in učinkovitost sredstva prevzame imetnik dovoljenja za nujne primere. Odgovornost glede pravilne rabe FFS je na strani uporabnikov.

Sredstvo je nevarno za čebele. Cvetoča podrast v trajnih nasadih mora biti v času tretiranja s FFS, ki so za čebele nevarna, pokošena oziroma mora biti na drug način preprečeno, da bi jo FFS doseglo. **Zaradi zaščite čebel in drugih žuželk, se lahko s tem sredstvom tretira samo v nočnem času od dve uri po sončnem zahodu do dve uri pred sončnim vzhodom.** Na istem zemljišču ga lahko uporabimo samo **enkrat v eni rastni dobi**. Ne tretira se v vročem in vetrovnem vremenu.

O pogojih uporabe Reldana 22 EC v odmerku 1,6 l/ha mora Javna služba zdravstvenega varstva rastlin seznaniti imetnike vinogradov pred začetkom uporabe.

b) Odmerek 1 l/ha

Za vinograde izven razmejenih območij se Reldan 22 EC uporablja kot insekticid za

omejevanje številčnosti ameriškega škrdatka v odmerku 1 l/ha (v 0,1 % koncentraciji ob porabi vode 1000 l/ha oz. 10 ml na 10 l vode na 100 m²).

Sredstvo se lahko na istem zemljišču uporabi samo enkrat v eni rastni dobi v skladu z napovedjo Javne službe zdravstvenega varstva rastlin za zatiranje grozdnih sukačev. Če je uporabljeno v skladu z navodili, ni fitotoksično na gojenih rastlinah. Pri sortah vinske trte 'Zeleni sauvignon' in 'Merlot' lahko povzroča delno razbarvanje listov.

Sredstvo je nevarno za čebele. Zaradi zaščite žuželk in drugih žuželk opraševalcev se ne tretira rastlin med cvetenjem in v prisotnosti cvetočega plevla. Zaradi zaščite vodnih organizmov je treba upoštevati netretiran varnostni pas 50 m do vodne površine. Ne tretira se v vročem in vetrovnem vremenu.

4.3 Decis 2,5 EC, Decis, Gat decline 2,5 EC

Decis 2,5 EC in Decis: eno tretiranje je dovoljeno za vinograde za pridelavo grozdja in sicer od konca cvetenja trte do takrat, ko jagode dosežejo velikost graha (BBCH 71 do 75). Uporabljamo ga v odmerku 0,5 l/ha. Ni priporočeno mešanje z alkalnimi pripravki, s pripravki na podlagi žvepla in tiofanata.

Gat decline: dovoljeni sta dve tretiranji v odmerku 0,5 l/ha.

Skupno število tretiranj z vsemi tremi sredstvi je največ dva krat na istem zemljišču v eni rastni dobi.

Pri uporabi pripravkov Decis, Decis 2,5 EC in Gat decline 2,5 EC je treba preprečiti onesnaženje vodotokov, vodnjakov, jezer in vodnih izvirov tako, da upoštevamo predpise s področja varstva voda. S sredstvi se ne sme tretirati v območju 30 m florisne širine od meje brega voda 1. in 2. reda. Sredstva so nevarna za čebele, z njimi se ne sme tretirati v času cvetenja gojenih rastlin in podrasti. **Zaradi zaščite čebel in drugih žuželk opraševalcev se lahko tretira v nočnem času dve uri po sončnem zahodu in največ dve uri pred sončnim vzhodom.**

Decis in Decis 2,5 EC: dve tretiranji sta dovoljeni za matične vinograde, matičnjake in trsnice.

Pripravki **Decis 2,5 EC, Decis in Gat decline 2,5 EC** spadajo v skupino sintetičnih piretroidov. Omenjeni pripravki imajo negativni vpliv na plenilske pršice iz družine Phytoseiidae – naravne sovražnike rdeče sadne pršice in pršic šiškaric (akarinoze in erinoze). Zato lahko v takšnih vinogradih pride do prerazmnožitve omenjenih škodljivcev.

4.4 Pripravki na osnovi piretrina

Pripravki na osnovi piretrina, ki imajo dovoljenje za zatiranje ameriškega škrdatka, so: **Kenyatox verde, Flora verde, Valentin eko insekticid iz naravnega piretrina koncentrat in Biotip floral**. Na podlagi preverjanja pristojnih služb na MKO uporaba piperonil butoksida, ki ga vsebujejo ti pripravki, v ekološki pridelavi ni sporna, zato se lahko uporabljajo vsa našeta sredstva na podlagi aktivne snovi piretrin.

Učinek teh sredstev je boljši z dodatkom ogrščičnega olja v koncentraciji 0,5%. Rastline temeljito omočimo tudi na spodnji strani listov. Tretiramo ob lepem vremenu, po možnosti zvečer oziroma v hladnejših urah dneva. **Sredstva so nevarna za čebele.**

Kenyatox verde in Valentin eko insekticid iz nar. piretrina konc. v odmerku 0,7-0,8 l/ha učinkovito deluje na ličinke in nimfe škrdatkov. Prvo tretiranje izvedemo sredi junija proti nižjim razvojnim stopnjam ličink ameriškega škrdatka, če je potrebno, tretiranje ponovimo po 3 do 5

dneh. Na istem zemljišču lahko opravimo 2 tretiranja v eni rastni dobi. Tretira se v lepem vremenu, po možnosti zvečer.

Pripravka **Flora verde in Biotip floral** uporabimo v 0,16% koncentraciji oziroma v odmerku 1.6 l/ha. Sredstvi sta primerni za omejevanje ameriškega škržatka. V primeru močnega napada tretiranje ponovimo po 7 dneh. Oba pripravka imata dovoljenje tudi za zatiranje križastega in pasastega grozdnega sukača. Priporoča se uporaba zvečer in v hladnejših urah dneva. S sredstvom se ne sme tretirati v območju 15 m tlorisne širine od meje brega voda 1. in 2. reda. Sredstvi sta nevarni za čebele.

4.5 Steward

Uporaba pripravka Steward je dovoljena le za ličinke stadijev od L1 do L3, vendar sredstvo le zmanjšuje populacijo ameriškega škržatka in za karantenski ukrep v razmejenih območjih ne zadošča. Uporabljamo ga v koncentraciji 0,015% pri porabi vode 1000 l/ha. Sredstvo je nevarno za čebele. Uporabljamo ga lahko v oddaljenosti več kot 15 m od nadzemnih voda 1. reda in 5 m od nadzemnih voda 2. reda. Ne sme se ga uporabljati v času cvetenja.

4.6 Pyrinex 25 CS

Ta pripravek bo v vinogradih dovoljeno uporabljati le še letos in sicer do 30. septembra. Uporabljamo ga lahko samo **v oddaljenosti več kot 100 m tlorisne širine od meje brega voda 1. in 2. reda**. Sredstvo je namenjeno izključno tržnim pridelovalcem. Uporabljamo ga v odmerku 1 l/ha. Samo tretiranje s pripravkom Pyrinex za karantenski ukrep v razmejenih območjih ne zadošča. Sredstvo je nevarno za čebele. Ta pripravek je dovoljeno uporabljati le do konca septembra 2016.

